

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **O. M.**, zastoupena Mgr. Petrem Václavkem, advokátem, se sídlem Opletalova 1417/25, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 2. 7. 2025, č. j. 63 Az 2/2025-61,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 2. 7. 2025, č. j. 63 Az 2/2025-61, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) brojí kasační stížností proti v záhlaví uvedenému rozsudku Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým zrušil rozhodnutí stěžovatele ze dne 7. 1. 2025, č. j. OAM-653/ZA-ZA11-K01-2023, kterým stěžovatel rozhodl o žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu tak, že se jí mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) neuděluje. Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, který se uskutečnil dne 25. 5. 2023 vyplynulo, že rodina žalobkyně z vlasti vycestovala bez problémů. S manželem jsou členy církve Nový život od roku 1994. Manžel se v roce 2015 nebo 2016 stal starším pastorem této církve. Od té doby jim začaly chodit výhrůžky formou telefonátů. Manžel byl několikrát, asi třikrát, zadržen. Zadržení byli i někteří další pastoři této církve. Žalobkyně pociťovala problémy při vyplňování dotazníků nebo žádosti o práci; jakmile uvedla, že je manželkou pastora církve Nový život, byla vyloučena z možnosti onu práci získat, nikdo ji kvůli tomu nezaměstnal. K vycestování rodinu vedl neustálý tlak, manžel se dozvěděl, že by proti němu mělo být zahájeno trestní řízení, že bude obviněn; neví však, odkud se to manžel dozvěděl. Církev Nový život je v Kazachstánu zaregistrovaná mezi náboženskými organizacemi. Je na ně vyvíjen tlak, protože Kazachstán je muslimská země.

[2] Stěžovatel ve svém rozhodnutí dospěl k závěru, že žalobkyně nevyvíjela žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byla azylově relevantním způsobem pronásledována. Současně stěžovatel nedospěl k závěru, že by žalobkyně mohla ve své vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. V minulosti sice církev Nový život čelila určitým problémům s kazašskými státními orgány, jde však v Kazachstánu o již etablovanou církev, která i přes zmíněné problémy zůstala nadále registrovanou. V současné době jde o jednu z nejviditelnějších protestantských skupin v Kazachstánu, její bohoslužby jsou vysílány na oficiálním YouTube kanále, navštěvují je stovky až tisíce lidí. Vztahy mezi církví a státem se v posledních letech navíc zlepšují, církvi byly vráceny dříve zabavené nemovitosti a např. v roce 2023 již církev žádným problémům nečelila.

[3] Žalobkyně v **žalobě** predestřela, že se před krajským soudem projednává žaloba jak jejího manžela, tak i její dcery, přičemž celý azylový příběh rodiny se kompletně odvíjí od azylového příběhu jejího manžela. Žalobkyně nesouhlasí s posouzením učiněným stěžovatelem o naplnění podmínek dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobkynin manžel byl před odjezdem ze země původu pronásledován v souvislosti se svým náboženským vyznáním a členstvím, potažmo pak funkcí, kterou zastával v církvi Nový život. Manžel žalobkyně byl opakovaně kazašskými správními orgány zadržen a vyslýchán, a to zcela bezdůvodně. Byly proti němu použity vyšetřovací postupy, které se minimálně značně vymykají postupům povoleným a běžně využívaným v demokratickém právním státě. Ačkoliv proti manželu žalobkyně nebylo užito fyzické násilí, v rámci zadržení byl odvezen na dlouhou vzdálenost od místa pobytu a poté nucen k návratu pěšky. Dle stěžovatelky tak u jejího manžela jsou splněny podmínky pro přiznání azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu a vzhledem k provázanosti azylových příběhů měla žalobkyně za to, že i ona má z obdobných důvodů nárok na přiznání azylu. Azylový příběh rodiny byl podle žalobkyně smysluplný a věrohodný, jelikož popsané skutečnosti plně odpovídaly nejen materiálům obsaženým ve správním spise, nýbrž také informacím dostupným z dalších zdrojů. Dále zdůraznila, že podklady o zemi původu, které jsou součástí správního spisu, dokumentují pronásledování některých náboženských skupin, přičemž je i výslovně zmíněna církev Nový život. Stěžovatel si dle žalobkyně ve svém rozhodnutí oponuje, pokud tvrdil, že problémy církve Nový život s kazašským státním aparátem nejsou natolik intenzivní, aby odůvodňovaly obavy rodiny žalobkyně. Přitom posléze sám informuje o tom, že církev samotná i její členové a představitelé jsou již od roku 2009 v podstatě nepřetržitě z různých důvodů vyšetřováni. Dále namítala, že její vycestování by bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky a také by nepřiměřeně zasáhlo do jejího rodinného a soukromého života dle čl. 8 Evropské úmluvy na ochranu lidských práv.

[4] **Krajský soud** v odůvodnění rozsudku konstatoval, že mu bylo z úřední činnosti známo, že u něj byly podány a projednány i žaloby proti rozhodnutím o žádosti o udělení mezinárodní ochrany manžela žalobkyně, pana R. M. (věc vedená pod sp. zn. 35 Az 1/2025) a dcery žalobkyně a jejího manžela, K. M. (věc vedená pod sp. zn. 17 Az 7/2025). Zatímco ve věci vedené pod sp. zn. 35 Az 1/2025 bylo rozsudkem ze dne 12. 6. 2025 rozhodnutí stěžovatele zrušeno a věc mu vrácena k dalšímu řízení, ve věci vedené pod sp. zn. 17 Az 7/2025, byla rozsudkem ze dne 25. 4. 2025 podaná žaloba zamítnuta. Krajský soud dospěl k závěru, že nebylo sporné, že žalobkyně je členkou církve Nový život; shodně se

pokračování

stěžovatelem nedospěl k závěru, že by žalobkyni v zemi původu z důvodu členství v církvi hrozilo pronásledování. Výpověď žalobkyně vyhodnotil v kontextu se zjištěními plynoucími z podkladů, které stěžovatel shromáždil v průběhu správního řízení; žalobkyně vypověděla, že byla utlačována pouze „skrze“ svého manžela. Krajský soud také nedospěl k závěru, že by se v případě církve Nový život jednalo o obecnou perzekuci členů církve, která by mohla být chápána jako pronásledování plynoucí pouze z důvodu členství v církvi. Církev Nový život zůstává dále v Kazachstánu registrovanou církví, patří mezi nejviditelnější protestantskou církev a její bohoslužby jsou vysílány na jejím vlastním YouTube kanále. Ze zpráv o zemi původu vyplynulo, že došlo k významnému zlepšení vztahů mezi církví Nový život a kazašskými orgány. Krajský soud zdůraznil, že žalobkyně nijak nespecifikovala, v čem konkrétně spatřuje naplnění znaků mučení a nelidského či ponižujícího zacházení, pokud by se musela vrátit do Kazachstánu, a stejně tak neshledal zásah do jejího rodinného a soukromého života.

[5] I přestože krajský soud neshledal žalobní námitky žalobkyně důvodnými, rozhodnutí stěžovatele zrušil, přičemž svůj postup odůvodnil provázaností azylového příběhu žalobkyně, který se významným způsobem odvíjí od azylového příběhu jejího manžela R. M. Krajský soud tak vzal v úvahu, že rozsudkem krajského soudu ze dne 12. 6. 2025, sp. zn. 35 Az 1/2025, bylo zrušeno rozhodnutí stěžovatele, kterým mu nebyla mezinárodní ochrana udělena; to by dle krajského soudu mohlo mít vliv i na udělení mezinárodní ochrany žalobkyni.

[6] V **kasační stížnosti** stěžovatel namítá důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s. ř. s.). Rozsudek krajského soudu stěžovatel považuje za nepřezkoumatelný a vnitřně rozporný. Krajský soud nepřipustně předjímá (bez ohledu na zrušovací důvody), že bude manželovi stěžovatelky udělen azyl a ona by tak mohla mít nárok na udělení azylu za účelem sloučení rodiny. Stěžovatel konstatuje, že krajskému soudu nepřísluší určit obsah budoucího rozhodnutí správního orgánu. Rovněž odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle které spekulativní předjímání výsledku dokazování ze strany soudu je nepřipustné. Stěžovatel je toho názoru, že dodržel procesní postupy, úplně a řádně zjistil skutkový stav a na základě toho kvalifikovaně rozhodl. Úkony činěné správním orgánem byly vykonány řádně a úplně, rozhodnutí správního orgánu bylo dostatečně odůvodněno, postup správního orgánu nebyl tak zatížen žádnou vadou řízení, což ostatně ani krajský soud neshledal.

[7] Dle stěžovatele je kasační stížnost přijatelná, neboť se v daném případě jedná o zásadní pochybení krajského soudu, který nerozhodl v souladu se zákonem a jednotnou a nerozpornou judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[8] Žalobkyně se ke kasační stížnosti stěžovatele nevyjádřila.

[9] **Nejvyšší správní soud** nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a jedná za něj k tomu pověřená osoba s náležitým právnickým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[10] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před krajským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele (tím je zde sice správní orgán, nicméně i v takovém případě lze považovat kasační stížnost za přijatelnou, pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, příp. pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS).

[11] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud kasační stížnost shledal přijatelnou ve smyslu výše uvedeného důvodu ad 4). Stěžovatelkou vznesené námitky stran zásadního pochybení krajského soudu totiž nelze *prima facie* vyloučit.

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud přezkoumal rozsudek krajského soudu a dospěl k názoru, že krajský soud nesprávně aplikoval čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepřacované znění) (dále jen „procedurální směrnice“).

[14] K prolomení § 75 s. ř. s. lze odkázat na § 32 odst. 9 zákona o azylu: „*Při posuzování žaloby ve věci mezinárodní ochrany soud zohlední i nové důležité skutečnosti, které nastaly po vydání rozhodnutí ministerstva, jedná-li se o takové skutečnosti, které se vztahují k možnému pronásledování nebo k hrozbě vážné újmy; v tomto rozsahu není soud vázán žalobními body. Mají-li skutečnosti podle věty první vliv na rozhodnutí správního orgánu ve věci samé, soud napadené rozhodnutí zruší a věc vrátí k dalšímu řízení žalovanému.*“. Podle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice musí členské státy zajistit, aby účinný opravný prostředek ve věcech mezinárodní ochrany obsahoval úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně. Tento požadavek práva EU je tedy přímo použitelný v řízeních před krajskými soudy, které ve věcech mezinárodní ochrany rozhodují jako soudy v prvním stupni. Krajské soudy tak mají ve věcech mezinárodní ochrany samy přihlížet k novým skutečnostem nastalým až po právní moci správního rozhodnutí. Musí se však jednat o takové skutečnosti, které žadatel

pokračování

o mezinárodní ochranu nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení před správním orgánem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, či nálezný Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16; případně rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2021, č. j. 1 Azs 292/2021-51, či ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021-31). Nejvyšší správní soud tuto svoji argumentaci ještě rozšířil v rozsudku ze dne 30. 5. 2025, č. j. 5 Azs 249/2024-40, v mimo jiné němž konstatuje: „*Přes uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud dosud ve své judikatuře nedospěl k závěru, že by čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice obsahoval požadavek, aby správní soudy v řízení o udělení mezinárodní ochrany postupovaly ex officio a aktivně dohledávaly případné nové důvody či skutečnosti, které by mohly být pro udělení mezinárodní ochrany relevantní, a posuzovaly tak věc bez ohledu na uplatněné žalobní body (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2024, č. j. 9 Azs 280/2023-29, a ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27). Formulovaný požadavek na úplné posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany, však vede prozatím (do rozhodnutí Soudního dvora ve věci Ramadi a Kirkuk) alespoň k závěru, že k požadavku na precizaci žalobních bodů je ve věcech mezinárodní ochrany nezbytné přistupovat benevolentněji, tedy pojmát uplatněné žalobní body, je-li to nezbytné pro úplné posouzení věci, šířeji než ve věcech, kde se plně uplatní § 75 odst. 2 s. ř. s.“ V nynější věci sice žalobkyně nemohla před správním orgánem argumentovat zrušujícím rozsudkem krajského soudu ve věci mezinárodní ochrany manžela, avšak Nejvyšší správní soud musí konstatovat, že zde použití čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, respektive § 32 odst. 9 zákona o azylu vůbec nebylo na místě.*

[15] Nejvyšší správní soud dospěl ve svém rozsudku ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008-57, k závěru, že „*stěžovatelkou presumovanou obavou ohledně jejího dalšího pobytu na území České republiky po dobu, po kterou bude vedeno řízení o udělení mezinárodní ochrany s její matkou, která se svojí žalobou u krajského soudu uspěla, a správní orgán je ve vztahu k její žádosti o mezinárodní ochranu, povinen pokračovat v řízení (v intencích zrušovacího rozsudku), nelze podřadit pod žádný ze zákonem uznaných důvodů udělení mezinárodní ochrany (§ 12 a násl. zákona č. 325/1999 Sb., o azylu)*“. Tento závěr lze plně vztáhnout i na jiné rodinné příslušníky osoby, se kterou je vedeno řízení ve věci mezinárodní ochrany, kterými je i manželka nebo manžel. Zrušení rozhodnutí správního orgánu, kterým manželovi žalobkyně nebyla udělena žádná z forem mezinárodní ochrany, nemůže bez dalšího vést k závěru, že bude zrušeno i rozhodnutí správního orgánu ve věci žalobkyně. Správní orgán bude pokračovat v řízení o udělení mezinárodní ochrany s manželem stěžovatelky. Ovšem samotné pokračování v řízení není možné podřadit pod žádný zákonem uznaný důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Teprve byl-li by manžel žalobkyně v dalším řízení před správním orgánem úspěšný, tj. bylo-li by shledáno, že je v zemi původu pronásledován, resp. byl-li by shledán jeho odůvodněný strach z pronásledování v zemi původu nebo hrozba nebezpečí vážné újmy, mohla by v novém řízení o udělení mezinárodní ochrany uspět i žalobkyně.

[16] Ostatně v tomto smyslu jsou také koncipovány obě formy mezinárodní ochrany, a sice azyl za účelem sloučení rodiny (§ 13 zákona o azylu) a doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny (§ 14b zákona o azylu), dle kterých se rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14 zákona o azylu, resp. rodinnému příslušníkovi osoby požívající doplňkové ochrany v případě hodném zvláštního zřetele, udělí azyl, resp. doplňková ochrana, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu, příp. doplňkové ochrany. Udělení některé

z forem mezinárodní ochrany žalobkyni podle § 13 či § 14b zákona o azylu by proto bylo v souzené věci možné jen v případě existence pravomocného rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany jejímu manželovi. Je však nutno zdůraznit, že po dobu, kdy nebude postaven najisto osud manžela žalobkyně ve smyslu toho, zda mu bude či nebude udělena mezinárodní ochrana, je na příslušných správních orgánech, aby respektovaly mezinárodní závazky (viz zejm. zásadu jednoty rodiny zmíněnou ve shora citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 9 Azs 14/2008-57, resp. čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) a případně umožnily žalobkyni další pobyt v České republice (patrně na základě „strpění“ na území).

[17] Stěžovatel v kasační stížnosti žádal o stanovení povinnosti zástupci žalobkyně k vrácení již zaplacených nákladů řízení stěžovatelem, které uhradil na základě uložené povinnosti v II. výroku rozsudku krajského soudu. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že zrušením rozsudku krajského soudu se ruší oba jeho výroky. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 1. 6. 2017, sp. zn. 28 Cdo 5937/2016 uvádí: „Vzhledem k tomu, že povinnost k náhradě nákladů řízení je čistě procesněprávního původu (viz kupř. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2015, sp. zn. 28 Cdo 3116/2014, popřípadě usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2016, sp. zn. 22 Cdo 1314/2015), a korelát v rovině práva hmotného tedy z povahy věci nemá (srovnej mimo jiné usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2015, sp. zn. 28 Cdo 1441/2015, či ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2319/2016), stává se zaplacená náhrada nákladů řízení po zrušení nákladových výroků rozhodnutí, na základě nichž bylo plněno, bezdůvodným obohacením bez dalšího“. Nejvyšší správní soud tedy tuto povinnost neukládá a je na stěžovateli, aby vydání bezdůvodného obohacení po žalobkyni, respektive jejím zástupci, požadoval po nabytí právní moci tohoto zrušujícího rozsudku.

[18] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud pochybil, pokud rozhodnutí stěžovatele zrušil, neboť pro takový postup nebyl dán žádný legitimní důvod.

[19] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude dle § 110 odst. 4 s. ř. s. krajský soud vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu. V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud rovněž o nákladech řízení o kasační stížnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 11. listopadu 2025

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu